

MAZÁN TÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

Éves előfizetés díjára
12 havi előfizetés díjára
6 havi előfizetés díjára
3 havi előfizetés díjára
Egyes szám ára 12 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétvége és ünnepnapok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.
A szerkesztőség kéziratok vétele
edzésre vagy megörökösre való
vállalkozás.
Előfizetések és hirdetések a kiadó
hivatalhoz intézendők.

XIII. évfolyam 159. szám.

Nagyvárad

Péntek, 1917 július 13.

Németország politikai válsága.

Budapest, július 12. (Saját tudósítónktól.) A berlini lapok jelentése szerint *Helferich* és *Zimmermann* visszalépése mindinkább bizonyossá válik. Nem lehetetlen, hogy a kormányzásban a szociálisták is részt vesznek, *Scheidemann* meghívása várható.

Berlinből jelentik: A válság megoldása miatti izgalom a tetőpontra hágott, a megoldás módja még mindig bizonytalan. A lapok túlnyomó részt azon a nézeten vannak, hogy a kancellárválság döntés előtt áll. A belső reformok s a politikai hadviselés között most nagyobb különbséget tesznek, mint eddig.

Budapest, július 12. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A *Vossische Zeitung* közli: A centropárt elnöksége levelet intézett *Bethmann Hollveg* kancellárhoz, akit felszólít, hogy távozzék állásából.

A centropárt lapja, a *Germania* arról értesül, hogy bármiképp végződjék is a kancellárválság, bizonyos, hogy a kancellár elfogadja azt az alapot, melyet a birodalmi gyűlés a hadicslok tekintetében elfoglalni szándékozik.

Berlinből jelentik: A döntés úgy látszik kitolódott. A korona és a kormány kompromiszummal próbálkozik. A kormányba számos parlamenti férfit hívnak meg anélkül, hogy a kormány parlamenti jellegét nyerje. Bizonyos, a szabadelvűek és a szociálisták ezzel nemérik be.

Ujabb hajóelsüllesztések.

Budapest, július 12. (Saját tudósítónktól.) Berlinből a *Wolf* ügynökség jelent! Az Anglia körül elzárt területen ismét nagy számú gőzöst és vitorlást elsüllesztünk el, közöttük a 6153 tonnás csapattal telt *Armandole* angol gőzöst.

A hódítás nélküli béke formulája.

Budapest, július 12. (Saját tudósítónktól.) Genéből jelentik: A *Matin* jelent: az ideiglenes orosz kormány hozzájárult a szövetségesek formulájához, amely szerint a hódítás nélküli béke a nemzetek összetartozó területeiknek csatlakozását nem zárja ki.

Az antant konferenciáján Amerika is részt vesz.

Budapest, július 12. (Saját tudósítónktól.) Genéből jelentik: Az antant hatalmak július vége felé tartják meg tervezett konferenciájukat, amelyen az Amerikai Egyesült Államok konferenciája is részt fog venni.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Tisza István gróf beszéde. — Elfogadták a miniszteriumok felállításáról szóló javaslatot.

A képviselőház ülését 4 óra előtt néhány perccel nyitja meg Szász Károly elnök.

Az elnöki előterjesztések után *Morvay Zsigmond* a házszabályok 15. pontja alapján kifogásolja *Guttman* Henrik bárónak önkormányzati képviselővé való választását. *Guttman* Henrik nem volt megválasztható, mert nem volt a névjegyzékbe felvéve és nem volt választójoga. A bejelentést a bíráló bizottsághoz utasították.

A napirendhez először *Okolicsányi László* szólalt fel. Kifogásolja, hogy a felállítandó miniszteriumok ügykörei nincsenek a javaslatban megjelölve. A békére való átmenet sem indokolja az új miniszteriumok szervezését, a békéből a háborúra való átmenet nagyobb ugrás volt, mégsem volt szükség új miniszteriumokra. Nem helyesli a javaslatot, de a pártközi megállapodásra való tekintettel azt mégis elfogadja.

Juriga Nándor bizalommal van a kormány iránt s azt a reményét fejezi ki, hogy lesz még idő, mikor a kormányok is keresik a nemzetiségek bizalmát. Egységes állásfoglalásra lenne szükség. Ugy áll most itt, mint *Dániel* az oroszánbarlangban. (Derűtlenség.) A koalíciós kormányoknál még mindig jobb volt a Tisza-kormány, mert ezáltal legalább nem kiáltottak a nemzetiségek felé ilyen szavakat: disznó, macska! (Általános derűtlenség és nevetés.) A javaslatot elfogadja.

Ezután gróf *Tisza István* szólalt fel. Helyteleníti a tárcanélküli miniszteriumok felállítását, nem is tartja lehetségesnek az összefüggő ügykörök szétválasztását, mindamellett a javaslatot megszavazza, mert nem akar a kormánynak útjába állani.

Markovits és Weinberger cégnél, Bémer-tér.

Modell blousok óriási választékban és rendkívüli olcsó árban, valamint selymek szövetek és mosó kelmék méterenkénti olcsó eladása megkezdődött.

Állandó újdonságok kész női confectioni alsó szoknya, miedervédő, kész fehérneműk, harisnyák, nap- és esernyők kaphatók. Szabóműhelyében rendelésre a legjobb női ruhák készülnek.

Telefon 11-09.

Telefon 11-09.

Egyes szám ára 12 fillér.

Szórásai a legutóbbi postai tüntetést. Az utóbbi időben Budapest népességének egy részével el akarják hitetni, hogy ő milyen vérszomjas és hogy ellensége a népnek. Lehet, hogy az uszító akciónak következményeképp egy két ember tettelességre fog vetemedni, ő azonban már most kijelenti, hogy az útjáról nem fogja eltéríteni. Konstatálja, hogy kormányzása alatt két ízben volt nagyobb méretű tüntetés és mindazoktól vérontás nélkül ment el. Egyenesen lehetetlen olyan rendelkezést kiadni, hogy a rombolást nem szabad erőszakkal megakadályozni, ezért igazságtalannak tartja Boda feloldozását.

Polemizál Vássonnyival mondott beszéde miatt. Rámutat arra, hogy Ausztriában a radikális választójog az intelligens nemzet elemet kizavarja a parlamentből.

Majd Andrásy szavaira reflektál. Andrásy azt mondta ő róla, hogy a bankját is tönkretette. Hosszasan bizonyítja, hogy ez nem felel meg a valóságnak. Andrásy őt veszedelmes embernek is nevezte, holott mindig azon veszedelmek ellen küzdött, amelyeket Andrásy rövid látása hozott. Végül azt feleli Esterháznak, hogy amíg az ország érdekében cselekszik számíthat támogatására.

Ezután szünet következett.

Szünet után Szász Károly elnök a vitát bezárja.

Ugron belügyminiszter röviden felel Tiszának. A tüntetés utáni rombolásnak Boda volt az okozója, ezért kellett távoznia.

Tisza reflektál Ugron Gábor szavaira, majd

Esterházy miniszterelnök válaszol az egyes felszólalásokra a szünet után a javaslatot elfogadták.

Két kisebb törvényjavaslat elfogadása után az ülés este 9 órakor véget ért.

A politika hírei.

Budapest, július 12. (Saját tudósítónktól.) Az Apponyi-párt Szentiványi Árpádot választotta meg pártelnöknek.

Budapest, július 12. (Saját tudósítónktól.) A Közéletmészei Hivatal több ügyosztályra osztják, melyeknek vezetőire államtitkárokat fognak kinevezni. A Közéletmészei Hivatali kabinetbe tegnap alakították meg a zöldség-központot.

Budapest, július 12. (Saját tudósítónktól.) Fizikas Agoston pestmegyei alispán tegnap belépett a nemzeti munkapártba, mert a radikális választójogot a magyarságra veszedelmesnek tartja.

Az osztrák alkotmány revíziója.

Budapest, július 12. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A Reichsrattban a képviselők élénken tárgyalják Esterházy tegnapi beszédét és a legnagyobb figyelemmel kísérik a német politikai válság fejleményeit. Azt tartják hogy az eseményeket az osztrák alkotmány elkerülhetlen revíziója fogja követni.

* Eladó Bethlen és Kaszárnya u ca sarkán egy italmérőssel ellátott üzemelési díj fizetési feltételekkel. Általános Táraskapcsolat r. t. Nagyvárad, Bámer-tér 2

Bethman-Hollweg marad

Budapest, július 12. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Parlamenti körökből azt jelentik, hogy a trónörökös kihallgatáson fogja fogadni az összes pártok vezéreit. A kancellárválságról és személyi változásokról parlamenti körökben nem igen beszéltek, általában az a vélemény, hogy a kancellár és az államtitkárok megmaradása biztosítva van, ellenben valószínű, hogy több porosz miniszter távozik.

Berlinből jelentik: A Sokal Anzeiger helyett, (amelynek megjelenését további intézkedésig betiltották) a Berliner Abendzeitung jelenti, hogy a porosz államminisztérium tegnapi tanácskozásán több miniszter beadta lemondását. Az összes esti lapok megegyeznek abban, hogy Bethmann-Hollweg birodalmi kancellár marad.

A Wolf-ügynökség esti jelentése.

Budapest, július 12. (Saját tudósítónktól.) Berlinből a Wolf ügynökség jelenti 12-én este: Nyugaton elhárított támadások a Champagneban, Keleten a Dnyeszter déli partján helyi harcok.

Az oroszok a Lomnica állásunk előtt.

Keleti harctér. Budapest, július 12. (Hivatalos.) Romániában és a Kárpátokban nem volt jelentős esemény. A Dnyesztertől délre az oroszok egészen Lomnica állásunk elé jutottak. Cikuskánál a folyó nyugati partján harcokra került a sor, a Stochod mentén a Rovno-Kovel vasutól északra visszavertünk egy orosz előretörést.

Olasz harctér. Budapest, július 12. (Hivatalos.) Olasz repülők Ibría elleni támadásának megtorlásául egy osztrák-magyar repülőraj tegnap sikeresen bombákat dobott Sividales vasuti állomására és kiterjedt barak táboraira. A kis Cobbricolon tegnap reggel osztagaink benyomultak az ellenséges állásba, leterítették az őrséget, feirobbantottak nagymennyiségű olasz lőszert és foglyokkal tértek vissza.

Délkeleti harctér. Budapest, július 12. (Hivatalos.) Változatlan. A vesérkar főnöke.

A tengerész gyalogság győzelme.

Berlin, július 12. A nagytámadás. Ut jelentik:

Bugyi harctér.

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornok hadserege a tengerész gyalogságunk július 10-iki támadása nagy sikerrel jár, az ellenség nem volt képes ellenállásra. Tegnap Flandriában a tűzeregek tevékenysége mindenképp Yperntől délkeletre az Artois arcvonalon Lensnél és Bulcourtnál fokozódott. Több felderítő vállalkozást sikeresen hajtottunk végre. Moutsinál egy Huszar ezred rohamcsapatainak lángszórók halásos közreműködése mellett az angol erők egész sorát rohammal elfoglalták. Ezekből nagyobb számú foglyot szállítottak be.

A német trónörökös hadserege. A Champagne nyugati részén és a Meuse balpartján a nap folyamán heves tűzharcok fejlődtek ki. Néhány felderítő ütközetünk kedvezően végződött.

Albrecht württembergi herceg hadserege. Nincs lényeges esemény.

Küzdelem az oroszokkal.

Keleti harctér.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadserege. Rigánál, Mergonnál és Baranovicinnél a tűzerevényesség ismét élénk volt. Lucknál és a Kelet-Galiciai harctéren időről-időre jelentékeny erejű fokozódott. A Stara mentén orosz partizán csapatokat és Stochod mentén Koveltől délkeletre ellenséges, részlegesen támadásokat visszavertünk. A Dnyeszter és a Kárpátok között az oroszok egyes osztagokkal a Lomnica állás ellen előretámadásokat. Caluxnál előcsapatok elérték a folyó nyugati partját.

Macedóniai front.

Nincs újág.

Ludendorff, első főszállásvezető.

A francia szocialisták békefeltétele.

Budapest, július 12. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból táviratozzák: A Times párizsi tudósítója jelenti: A holland-skandináv komité kérdésre válaszoló francia szocialista bizottság július 5-én átadta felületét. A válasz hangsúlyozza Franciaország elvitathatatlan jogát Elzász-Lotharingiára, azonban a népek örendelkezési jogára való tekintettel beleegyeznek, hogy Elzász népe a háború után egy évvel döntőn népszavazással, nemzetközi ellenőrzéssel hovatartozásáról.

Nagyvárad a választójog mellett.

**Köszönetet mondtak a volt kormányoknak
s bizalmat szavaztak az új minisztereknek.**

— A városi közgyűlés első napja. —

Megfőrtött Nagyvárad város törvényhatóságában a nagy politikai mérkőzés. A többség köszönetet mondott a lelépett Tisza-kormányoknak. Nagy vita előzte meg dr. Hoványi Géza indítványának elfogadását, de a nagy többség arra az álláspontra helyezkedett, hogy illő és helyénvaló három évi nehéz munkának a megbecsülése legalább is ez, hogy köszönetet mondjon a város törvényhatóságára érte.

As új kormány iránti bizalom előgészésére, helyesebben az általános választási jogról szóló törvényjavaslat beigérése feletti öröm kifejezésére beadott indítvány felett még nagyobb, két óráig tartó vita indult meg s mivel az indítvány mellett állást foglaló városlakók rendületlenül kitartottak, 40 szavazattal megnyerték a csatát. Az indítvány mellett és ellen szavazók névsorát alább közöljük. Ahhoz nem kell kommentár.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

Rimler Károly polgármester elnökölt. A törvényhatóság tagjai nagy számmal voltak jelen.

A polgármester bejelentései.

A polgármester havi jelentésében megemlékezik az Aldozatkésztség szobrának leleplezési ünnepélyéről s Kratochwill Károly honvédseredés, a 4. honvéd gyalogsered parancsnokának táviratáról, amelyben az ezred üdvözlését küldi Nagyvárad és Bihar megye községeinek.

Bejeleníti továbbá a belügyminiszter köszönetét az eddigi menekültek támogatásáért; — a gyengyösi tűskároslakók részére 10.000 koronát elküldött.

Végül bejeleníti, hogy a határrendőrség Báthory László fogalmazót előzetes letartóztatásba vette, de úgy a szegedi honvédkerületi parancsnokság, mint a polgármester által megjelölt vizsgálat igazolta, hogy a város ezen régi, buzgó tisztviselőjét a határrendőrség teljesen ártatlanul hurcolta meg, mert még a fegyelmi vizsgálatra sem volt ok. Mivel a határrendőrség eljárásában a hivatalos hatalommal való visszaélés ismerve fenforognak, az iratokat átletta a megtorló eljárás végett a kir. ügyészségnek, a jegyzőkönyvnek másolatát pedig a belügyminiszterhez küldte fel, az ártatlanul meghurcolt tisztviselő teljes rehabilitációja végett.

A polgármester jelentését tudomásul vették.

A lemondott kormány belügyminiszterének, földművelési és közoktatási miniszterének köszönendő leiratait a támogatásért tudomásulvétel végett beirajzolták a tanács.

Dr. Hoványi Géza szólalt fel a tárgynál. A törvényhatóság minden egyes tagjának át kell érnie, hogy a lelépett kormány a mostani nehéz időben buzgó, közérdekű munkát fejtett ki, amelyért megérdemli a nemzet halálját. Indítványozza, hogy a törvényhatóság a kormány három éves eredményes és nagy munkájáért és buzgó kötelezettségvállalásáért köszönetet szavazzon.

Dr. Friedländer Sámuel figyelmes taktikával szakközvetítést lát a munkapárttól jövő indítványban; a bizottsági tagok egyrésze az új kormányt üdvözölni akarja s ezt akarják az indítvánnyal megelészni. A város érdekében

nem szükséges az üdvözlés, mert ha köszönetet mondunk a volt kormányoknak, önmagukért Tiszát a demonstrálunk mellette. Erre semmi szükség nincs. Ez demonstráció lenne a választói jog ellen. Nem akarnak ők durvák, udvariasságnak lenni, csak azt ellenszék, hogy a következő tárgyat megbeszéljük a választójog rovására. A választójogot közös akaratral kellene megszerezni. Nem állanak szóba ezzel az országossal, mely nem halad demokráta irányban. Ha Magyarország meg akar állni Európában, a választói jogot meg kellene csinálni, ha nem akarják is.

Dr. Hoványi Géza: Elsősorban magyar vagyok!

Dr. Friedländer Sámuel: A választói jog nem nemzeti veszedelem. A nemzetiségek, csakely résztől eltekintve, hű volt a hazához. Az az ellenvetés sem áll meg, hogy a választói joggal bekerül az országgyűlésbe a demagogia és a heccváplánok. Váztényi beszéde alatt az országában közbeküldötték: zsidó.

Dr. Hoványi Géza: Nem igaz!

Dr. Friedländer Sámuel: Benne volt az Országgyűlési Naplóban. Emlékeztetlek, hosszabb beszédében foglalkozik ezzel a kérdéssel, hogy a választójog nem árt a magyarságnak. A lapokból értesült, hogy Tiszát Nagyvárad díszpolgárává akarják választani, de ezt már nem tudják kivárni.

Dr. Medvigy Gábor szerint a mai viszonyok között mindenkinek kerülni kell az összekötő pontot, ami a kedélyeket fel-szavarná. Csak azt akarják, hogy amikor a volt kormány már távozott, működéséért köszönetet szavazzon a törvényhatóság. A díszpolgárságra vonatkozó indítvány kész, a többség aláírta, de a pártától elállott, mert a háború közepette nem akartak politikai provokációt. A Hoványi Géza indítványa nem demonstráció, pedig erre módjuk volt. Keresték az időmossági módot, hogy a nemzet történelmének legnehezebb három évében teljesített nagy munkáért az elismerést fejezzék ki, éppen a demokrácia alapján. Ez a munka megbecsülése. A munkapárt becsapással, taktikázással élni nem fog. Szívvel-lélekkel támogatja Hoványi Géza indítványát.

Dr. Nyiry Béla beszélt ezután az indítvány ellen.

A tanács javaslatát egyhangulag elfogadták.

Dr. Hoványi Géza indítványát pedig, szavazás útján, a többség **elfogadta.**

Üdvözlik az új kormányt.

Az új miniszterek leiratait, amelyekben kinevezetéseiket tudatják, azzal terjesztik be a tanács, hogy a leiratoikat vegyék tudomásul s mondják ki, hogy az új kormányt közérdekű feladatainak teljesítésében és a közjólét emelését célzó törekvéseiben a törvényhatóság hazafias kötelezettségérrettel támogatja és erről a kormányt felirában értesíti.

Ezzel kapcsolatban Lukács Odón tőjegyző bemutatja a polgárok és munkások által átvonított memorandumot, hogy a közgyűlés az új miniszteriumot üdvözölje.

Hosszúttal a főjegyző, hogy Nagyvárad város tanácsa híve volt a választói jognak. Figyelemmel kísérte a demokráta mozgalmakat, amelyből Magyarország nem zárkóhat el, hogy nemzeti bivatását betöltsse. Bizalommal van az új kormány iránt, hogy nehéz feladatát megfogja oldani s ebben támogatni fogja.

Stokker József indítványa.

Dr. Stokker József nem fogadja el a tanács javaslatát, hanem indítványozza, hogy mondja ki a törvényhatóság, miszerint tekintettel, hogy Nagyvárad városa már rég nyilatkozott a választójog reformjáról, ezért kéri törvénybeli úton az általános, titkos választójogot s biztosítja a kormányt legmesszebbmenő támogatásáról. Tévédés, hogy nem ismerik a kormány tervezetét, mert a kormány már nyilatkozott, hogy a választójogot odáig akarja kiterjeszteni, míg a magyar nemzet érdekeivel nem ellentétes. A másik kérés, hogy a népjóléti intézmények megvalósítsanak. Szükséges az ált. válog demokratikus legyen s ezáltal ezt a kérdést kikapcsoljuk egy jó időre. Általános legyen, minden írni olvasni tudót bevegjenek. Neki ideálja, hogy aki magyarul tud írni-olvasni, az véssék be a választók közé, de ezt majd akkor kössük ki, ha módot adnak nekik, hogy megtanulhassanak magyarul. Hogy a választójog Magyarországon csak magyar közjog lehet, az kétségtelen. Indítványában benne van, hogy a magyar nemzet érdekeinek biztosítása mellett mindenki bekerülhessen a választók közé. Titkos legyen ott, ahol a kultúra foká megvan s ahol a lakosság száma a 10.000-et meghaladja. — Az a kérdés, hogy Nagyvárad ugy híve az általános választói jognak, amint azt a kormány tervezte, nem pedig ahogy a tanács javaslata szól. A kérdés lényege, bizalommal vagyunk-e a kormány iránt és megvalósítandónak tartjuk-e a kormány tervét. Ha igen, akkor bizalommal fogadjuk a kormány tervét. Biznak-e a kormányban, mely választói jogot hoz. Igen-e, vagy nem. Ne térjünk ki a kérdés elől. Felolvassa a következő indítványt:

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága már régebben állást foglalt a választói jognak oly értelemben vett demokratikus kiterjesztése mellett, mely szerint a magyar állam nemzeti jellegének megőrzésével és fenntartásával a társadalomnak minden rétege megtalálja helyét a magyar alkotmány védsáncsaiban. Éppen ezért örömmel üdvözli most ki-nevezett új kormányunkat, amely általános, titkos választói jogot és a világháború nyomorúságát következtéken szükségessé vált népjóléti intézmények megteremtését, törvénybe iktatását vállalja leg sürgetőbb, mindent megelőző feladatnak. Ez irányban biztosítja a kormányt legmesszebbmenő áldozatoktól sem visszariadó támogatásáról.

Dr. Grósz Menyhért azzal kezd beszédét, nagy szavarral, hogy indokolni kell a választójog szükségét, amely annyit, mintha azt indokolná, hogy levegőre, kenyérre, napugárra van-e szükségünk. Ma már nem egy célról, de egy eszköztől van szó, hogy ezzel megvalósítsa szükségességeket. Hogy képelek el a képviselőházzal, hogy reform, beillesztés nélkül ne legyen háború, ne legyenek kiszolgáltatva a titkos szerződéseknak. Ott tartunk, hogy az alapvető francia forradalmi eszmék az egész világon kivirágottak, csak három szerencsétlen kis saiget: Németország, Magyarország és Románia van enélkül. Most Porosországból is kiadták a parancsot az általános választójog behozatalára. Aki a sötétbegráztól fél, az él sötétben. A kormány javaslatát ő sem ismeri, de ha egy Apponyi megtudott egyezni egy Garbival, egy Vássonnyival; ha csak a pártok és vérsérek mondják, hogy jön a választói jog s

aból a kormány a választói blokk alapján áll; ha Apponyi ki tudott egyesíteni a választói javaslatot, — akkor nincs mitől félni.

Dr. Medvigy Gábor: Ez a demagogia.

Dr. Grósz Menyhért: O nem félti az országot, hogy az ország hátréja Apponyi, Károlyi legyen.

Közbeszólás: Térdhútaak, nem hazarúlok!

Dr. Grósz Menyhért: O inkább hisz azoknak, mint Medvigynek. Akik a blokkban egyesültek, tudják, szoban eltérők. Atik a harctérről hazajönnek, nem lesz joguk. Ezt elvanni tőlük nem lehet. Am próbálják meg. A konzervativizmus szerint is okosság volna elfogadni a választói jogot, mert a mai kormány még nem hozza az ideális jogot. 1848-ban a nagylelkű nemesség önként adták meg a jogokat.

Dr. Molnár Imre: Megértem a dolgot.

Dr. Grósz Menyhért: Es az! Megértem a dolgot. Az okos ember megtalálja a szót. 1848-ban azt mondták, hogy van egy kis csoport, a szidók, adjuk meg nekik a jogot és ez nem volt az ország kárára. És most a szidók (a tényleg bizottság szidó tagjaihoz fordulva), akik alig néhány évtizede vetették le a csunya sárga foltot, önként alkotmánykodnak? Szavazzák meg az indítványt és adják meg a jogot azoknak, akik most kéri. Ajánlja az indítvány elfogadását.

Egy másik indítvány.

Dr. Perczel Adolf fejtegeti a választójog tervezetét a statisztikai adatokkal igyekszik kimutatni, hogy az általános választójog nem veszélyeztetni a magyarországi érdekeket. Csak igazságos választói földrajzi kell csinálni. Ha a városokat is figyelemmel vesszük, még nagyobb lesz az előny a magyarországra az általános választói jognál. Ezért a magyarországi szempontjából kell tüdőzőlni a kormányt. A volt kormány 3 év alatt nem akadályozta meg azt a borsasztó háborút. Hogy demokrácia kormány kell, azt legfeljebb helyen is belátták, ezért is tüdőzőlni kell ezt a kormányt. Hisz, hogy ez a kormány megkötö a békét. A következő indítványt terjeszti elő:

Mondja ki a tekintetes törv. hatósági bizottság: a m. kir. miniszterelnök ur, a m. kir. belügyminiszter, a m. kir. kereskedelemügyi miniszter urak leiratát tudomásul veszi; egyidejűleg határozatilag kimondja, hogy az újonnan kinevezett m. kir. kormányt tüdőzőli a községi feledeleinek teljesítésében és a közjólét emelését célzó törekvéseiben törvényessé hatáskörében hazafias kötelességgel támogatja; egyszersmint feliratot intéz a magas kormányhoz:

1. hogy az általános, egyenlő, nőkre is kiterjedő, közösségenként titkosan gyakorlandó választójog,
2. valamint a hódítás és hadikárpótítás céljából, a nemzetek demokratikus rendelkezése alapján mielőbb megkötendő és nemzetközi intézményekkel, a hadügyek és külügyek demokratizálásával biztosított állandó béke érdekében a szükséges intézkedéseket haladéktalanul tegye meg.

Dr. Molnár Imre szólalt fel ezután, mely hazafisságtól áthatott bensőben. Hiába állítják a választói jogot csak egy általánosában ismerik, részleteiben nem. 1913-ban ő is felszólalt a törvényhatóság ki mondotta, hogy az 1913. évi törvényt helyesli. O nem tüdőzőli a kormányt. Jóléti intézményeket minden kormány ígér. Van, akik az általános választói jogot kívánják, ő nem kívánja. Rámutat a budapesti tüntetésekre. Nagyváradon is igyekeztek egyes lapok tüntetést sejtani. Az ország többsége egyenes szerencsétlenségnek tartja az általános választói jogot a nemzetre. Itt ha melléte nyilatkoznak is, ez kevés. Nem ők fogják azt eldönteni. A demokráciát nem ők fedesték fel, hanem Krisztus. Hogy az

nincs meg, az az oka, hogy nincs ember-szeretet, nincs meg a munka szeretete és megtecsődülés. Ha az általános választói javaslat ide kerül, megfogjuk itt nyitán mondani, hogy mit nem tartunk abban jónak. A kormány tüdőzőlése: nem fogadja el. Tapasztalatok alapján mondja, hogy más ország csatlóhat bármint, francis örökséget, de Magyarországon, amelynek fele nem tartozik a magyarsághoz, ha bejön az általános választójog, bekövetkezik a veszedelem is. Erdélyben az általános választójog behozatalával meglesz a nagy családásunk is. Ha be terjesztik az általános választói javaslatot, azt nem fogadja el az ország; felveszik a harcot a nemzetre veszélyes általános titkos választójog ellen. Nem fogadja el soha, soha, soha!

Dr. Medvigy Gábor hosszan beszélt, cáfolva a beszélt indítványokat. A bizonytalan jövő előtt honpolgári kötelessége minden polgárnak a surlódásokat kerülni. Elkövetkezik het az idő, midőn karöltve kell küzdeni idegen ellenségekkel szemben. Minden próvokálás nélkül felbuzgó volna, hogy nagy költőbőség egy távozó kormányt tüdőzőlni, mint egy új kormányt, mely még semmit sem tett. Majd a három felszólalást, Stokker, Grósz, Perczel felszólalását hasonlítja össze, amely különböz. Egyik többet kíván a választói jogról, mint a másik a ellenmondás van bennük. A három felszólaló szerint a választói jog olyan, mint a harmonika. Melyik hát a kormány álláspontja? Az általános titkos választói jog egy nagy kalap, amelybe minden befér: a mindeket igyekszik a maga óhaját beleszorítani. Ettől fél az a nagy ember, aki hazája érdekében veszedelmesnek tartja az általános választói jogot. Egyéni véleménye, hogy a választói jog kompromisszum alapján jött létre. Ha Esterházy az 1913. évi a itt helyezett javaslatot hozza, azt ő is elfogadja. Gróf Apponyi magyarországon bizk, de politikai következettségét nem tartja ideálisnak. A mostani kormány csak kompromisszum alapján jött létre a akkor vett programjába a választói jogot, de nem tudják, milyen az. A Fjérvény kormány is az általános választói joggal jött a akkor szak, akik most mellette vannak, ellenszék a választói jogot. Apponyi is ellene volt. Ma nincs teljes egyetértés a kormányban az általános választói jogra. A bizalomnyilvánításnak esetleg akkor volna helye, ha ösmernék a kormány választójogi javaslatát. Ma bizalmatlansággal sem, de bizalommal sem viseltünk a kormány iránt. A munkapárt is erre az álláspontra helyezkedett. A tanács javaslatát fogadja el.

Közbeszólás: Tiszának szavazotti bizalmat!

Dr. Medvigy Gábor: Bármikor, bármely helyen; ha feje felött ég a tisz, élte utolsó lehelletéig Tiszának bizalmat szavaz.

Ezután nagy zajban a külügyi kérdésről szólt. Minden magyar embernek ez ma a legfőbb érdeke, fontosabb a választói jognál, Czernia politikája a nemzet jövő életére hat ki. Nem kérdezték meg Tiszától semmit erre a politikára, mert biztosak voltak benne, hogy az ő tudatával senki ilyen büntetés nélkül nem tehet. Mikor ilyen válságos helyzetben látja, hogy a reichratban a külügyminiszter úgy nyilatkozik a erre a magyar kormányra nincs saava, ő bizalmi nyilatkozata a kormány iránt nem lát okot — Nagyvárad mindig a demokrácia vezetője volt. Itt vagyunk mindannyian, egy sincs köztünk hívtaságosnak gyermeke; ahol es lehet ott meg van a demokrácia. Ezekre figyelemmel a tanács javaslatát fogadja el.

Dr. Friedländer Sámuel szólott röviden. A bizalomnak most van helye; ha a tisz veszt megjelenni, a kritika következik. Most király és nemzet egyetért. Elfogadja Stokker javaslatát.

Mivel az elnök polgár-mester a névszerinti szavazást kérő beadványra hivatkozva, mely szerint a Stokker és Perczel

indítványait nem lehet egyesíteni, a minca megjelölve, hogy melyik indí ványra kéri a névszerinti szavazást, kérte Perczelt indítványának visszavonására, dr. Perczel azonnal vonta vissza indítványát, hogy annak az tüdőzőlése kívüli részét a jövő gyűlésre haddja.

Ezután a névszerinti szavazás következett. A tanács javaslatára igazán, a Stokker indítványára nemmel szavaztak és pedig:

Igennel:

Nemmel:

- dr. Haványi Géza
- dr. Haványi Gyula
- Imrik S. Zoltán
- dr. Medvigy Gábor
- Materay Imre
- dr. Molnár Imre
- Stark Gyula
- Szatarill Ferenc
- Leborvite Rudolf
- Gábel József
- Gross Géza
- Hiemsoch Frigyes
- Reismann Mór
- Schwarz Antal
- Steinbach Mór
- Zucker József
- Braider Armin
- Büder Jenő
- Leitner Márton
- dr. Löblé László
- Miskolcsy Barna
- Rendes Vilmos
- Rimandocz Béla
- Lukács Ojta
- Komlóssy József
- Elmőry Ferenc
- dr. Mayer László
- Köszeghy József
- Szűcs Géza

- Hann Lajos
- Kiss Dávid
- dr. Kocsán János
- Láng József
- dr. Stokker József
- Tabéry Armin
- Balogh Dóme
- Balogh Vilmos
- Biró Márk
- Boros János
- Czegiády Jarmilás
- Cser János
- Fényes Mátó
- dr. Grósz Menyhért
- dr. Kocsakemő Lipót
- Kelen Béla
- Pásztor Ede
- Schwartz Lidor
- Zboray Gyula
- Lőwanstein Zsigmond
- dr. Tóth Ferenc
- dr. Adorján Armin
- dr. Blayer Endre
- Bognár Sándor
- dr. Friedländer Sámuel
- Elmőry József
- Klein Sámuel
- dr. Nyíry Béla
- dr. Olasz Béla
- dr. Perczel Adolf
- dr. Pepper Ákos
- dr. Poppe József
- dr. Részó Mór
- Reichard Dávid
- Rosenberg Issó
- Rotthart Ede
- Juricskay Barna
- dr. Thury László
- Pásztor Bertalan
- dr. Dóri István

Tehát a tanács javaslatát mellett szavazott 29, a dr. Stokker József indítványára 40 városi és egy 11 szököbbeséggel dr. Stokker József indítványát fogadták el.

Balogh Dóme interpellált még a kávéházi kifizető dolgában a sinok a kösgyűlés folytatását ma, péntek délutánra tette ki.

Petry Gyula temetése.

Rendkívüli nagy részvét mellett ment végbe a főreáliskola vártaul elhunyt kiváló, köztisztviselőben álló tanárának Petry Gyulának temetése.

A temetésre meggyilvánult az az osztatlan szeretet és tisztelt, mellyel Petry Gyulát az egész város térszadalma körülvette. Mint tanárt gyászolják volt tanítványainak számai, akik sohasem feledik el a hivatásának egész lélekkel és, kiváló pedagógust; a térszadalm gyászolja a közélet tavókeny férfját, aki egész lélekkel dolgozott szabad idejében felebarátai érdekében; és valamennyinek bánata egyetül az árván maradt család fájdalmával, mert Petry Gyula elhunytával családjá vesztett legfőbbet: a miotaszertü családót, a ki első sorban övének élt. S. irónak meleg szeretete, mely egész valójából kiáradt, ebben a boldog családi körben bírta gyökerét.

Ott volt a temetésen úgy szólva a

város egész társadalmát; nemcsak a gyász-
ház udvarát töltötte meg a részvevők so-
kága, hanem az utcán is ezárvával állottak
az emberek, a kik eljöttek utolsó Isten-
hozsdót mondani az elhunytok. A jelen-
voltak közül a következőket sikerült össze-
jegyeznünk:

Dr. Csiffra Kálmán főispán, dr. Gedeon
Alajos igazgatóval élén a főreáliskola tanári
kara és a főreáliskolai ifjuság gyászbogó-
val, a kereskedelmi iskola ifjusága és a ta-
nári kara, az ipariskola tanári kara, a pol-
gári iskola tanári kara, a Premonstrat rend,
a fő és főmipari iskola, dr. Vass Bertalan
tanterületi főigazgató, Korn Lajos, Bihari
Ákos, Szűcs Izse, Nagy Márton főszolgá-
bíró, Kélepecs Dezse, Hant Erőgyes, dr.
Thury Endre G. rián János, Sár Ede, Ma-
gyary János, Tatar Zoltán, Sebő Imre dr.
Molnár Imre, Gálborv József Fluck Ferenc,
dr. Kazay Kálmán, Weiserchütz János, Kor-
bály József, Sket Traján, dr. Fásy Lajos,
Pálffy Béla, Vidovich Béla, Padala Pál, dr.
Varek Kálmán, Simcsa Ferenc, Fischhof
Erőgyes, Sas Elemér, Mikusay József,
Krüger Aladár, Szentégh Gusztáv, Szémbor-
ovszky Részó, gróf Bolos Alferz, Beróthy
Pál, Stark Gyula, Németh István, Marocs
Gábor, Kovács Jenő, Ember Géza, Patkó
Antal, Rechtne Bauer Zsófia, Hegedűs János
dr. Bosóky Alajos, dr. Szeghalmy Sándor,
dr. Bige Géza, Bige Béla, Palocz Károly,
Böszörményi Géza, Schwartz Géza alezre-
der Sulyok István, Róssa Ambrus, Dátka
Ákos, Antal Sándor, Katz Adolf, Schöblen-
der Károly, Schenker Ferenc, Butyka Lajos,
Kelenen Kálmán, dr. Fráter Imre, Verner
Kálmán, Molnár Géza, dr. Schwaiger Ede,
Soós József, dr. Philipp István, Bod-
nár János, Imrik Zoltán, Imrik László,
Sinka Lajos, Krausz Lajos, Zedenszky
László, Köszeghy József, B. haragvói Nő
egylet, a Patronás egyházi, Protestáns
nőegylet, és a Leányegylet stb. stb.

A szertartást Materny Imre ég. er-
lelkű végente, aki megható gyászbesszédet
tartott az elhunyt felett, igen szépen ki-
emelve többek közt az elhunytak őszinte
vallásosságát, pozitív keresztény hitét. Dr.
Gedeon Alajos főreáliskolai igazgató a ta-
nári kar, a kartársak nevében szép gyászb-
beszédével búcsuzott el az igaz embertől, az
igaz kartártól, majd Antal Sándor mondott
bucsu beszédet a tanítványok nevében, en-
nek végzetével a család kossorúval borított
díszes ércokorsói feltették a díszes négyes
fogatu üveg díszkoszorra és elöl a nagy-
szánu kossorúkat vivő viágkoszival meg-
indult az impozáns gyászmenet az olasz
temetőbe, ahol a családi sírboltba helyezték
az elhunytat végső nyugalomra.

Kossorúk a következők: Drága jó fér-
jemnek — Bánszék felesége, Drága jó apánk-
nak — hálás gyermekei, Drága jó nagypá-
nak — Anikó és Evke. Szeretett tacárunk-
nak — volt tanítványai, a 4-es honvéd ön-
kéntesek. Állami szakkiskola tanárai és nő-
vendékei — felejtethetlen kartársainknak és
tanárunknak. Legnagyobb tisztelet és sze-
retete jeléül — az ég. evangélikus nőegylet.
A legnagyobb tisztelet és hálával — öz. dr.
Személyi Kálmáné. Szeretett kartársunk-
nak — a főreáliskola tanári kara. Szeretett
tanárunknak — a hálás tanuló ifjuság. Igaz
jó barátjának — Nagy Márton. Szeretett
barátjának — a premonstrat ra d Izav jó
jó barátjának — Korn Lajos és családja.
Őszinte tisztelet és részvétellel — Hegedűs
János és családja. Szeretett sógoronknak —
Moravcsik Pál. Felejtethetlen Gyulánknak —
Béla és családja.

A nagydíszü temetést Visszafüvés Adolf
és fia első nagyváradi temetkezési vállalkozó
a legnagyobb figyelemmel és pontossággal
rendezte.

Török ifjak Nagyváradon.

Debrecenből az egyetemről hasamentek
már az ott tanuló török ifjak. Nagyváradon
egy török ifju tenult a felső kereskedelmi
iskolában: Juszuif Said, es tegnap utazott
haza, Prizrendbe. Helyette jött egy tanuló
Konstantinápolyból, Achmed Dzsevedet. A
piros fez fehéret nem hiányzik a nagyváradi
kerzói s a ligetből.

Ezek az ifjak megláspón elevenek,
szinte lácsak. Mindezt meg akarnak ta-
nulsai s minden áradóli őket. Utolsó óráját
érik azok, hogy a kulturára átérjenek,
mert különben soruk megpreszteltetett.
Mindkettő: a török kormány küldötte ki,
hogy gazdálkodást és kereskedelmet Ma-
gyarországon tanuljanak. A török iparos if-
jak Németországba mennek.

Nézzük és halljuk a török ifjakat, első-
sorban azt, aki elment: Juszuif Saidot. Pi-
rosarcu fiu, abstinnans.

— Prizrendből jöttem, apám ott fűszer-
kereskedő. Nekünk ott nagy összeköttetés-
ünk volt, annak köszönhetjük, hogy semmi
bántódásunk nem esett, mikor Prizrendet
elfoglalták a szerbek. A szerb nép
jó, csak a varstói néből vadak. Nélnk
békésben élünk egymással s nőta is ki-
jövünk velük. De nagyon szeretjük a ma-
gyarokat, rokonok vagyunk, egy lejtük. Én
most Szaboleban voltam Görögországon,
Hass Ignácnál gazdasági írnök. Előzettem
volt 80 korona a felügyelet az aratásra. A
burgonya, kukorica, cirok kilóért, sok jó eső
volt ott. Most megyek haza. Itt Nagyváradon
a diákokkal összebarkócskoltam a kereskedel-
misták és realisták közt sok jó barátom var,
egy különösen szívembem nőtt: Krausz
László. Sokat tanultam itt, megtanultam
magyarul teljesen. Tudok osónakálni, szer-
retek járnai a ligetbe, sokat voltam a szin-
házban, láttam vagy husz darabot, a Csár-
dászkirálynőt, a Zsuzsi kőcsolat, a Kis gróf-
ot, a Heron és a Négy a kislányt, de leg-
jobbban tetszett az Ember tragédiája Bihari-
val. Hát az gyönyörű szindarab, majd török-
kül is előadjuk, ha Isten segít. Nagyon kell
igyekezni, mert fenyegetnek minket, hogy
esődarabaink, de hát mind hazamegyünk,
ha baj lesz. Tanulni kell, mert kereset in-
dánk. Bizony mi reánk nagy munka vár.

Eltazásom előtt különben Tokajba rán-
dultunk ki, 2 óra alatt 16 kilométer utat
tettünk, csak egy baj volt, nem kaptunk se-
hol kávét, minden kávéház be volt zárva.
Bor volt elég, de azt én nem iszom. A ma-
gyar leányok nagyon szépek.

Achmed Dzsevedet, Pápán keresztül ér-
kezett Nagyváradra, itt Kapódy József vá-
rosi tisztviselőnél lakik. Most gazdálkodást
tanult, de őszintén a tudapesti keleti akadé-
miára megy s konzul akar lenni. Bazzál tö-
röktől, magyarul, arabul, németül és fran-
ciául. Mindezt a konstantinápolyi Sultánok
ban tanulta. (4 elemi, 8 gimnázium,
összesen 12 éves tanfolyam.) Itt nyaral
Nagyváradon.

— Itt csak a kenyérjegy tünt fel ne-
kem, nálunk, Konstantinápolyban es nincs,
ott jó fehér kenyeret lehet kapni jegy nél-
kül. A gazdálkodást tanulmányoztam, de
rájöttem, nem nekem való, nagyon elmarad-
tunk s nehéz pótolni a mulasztottakat.

Szervezkedni kell otthon is, mindent
megreformálni, a földművelést moderansé
tenni, gépeket alkalmazni, a talajt rend-
szerezett trágyázni, művelni. Jaj, sok a
teendő. Az én apám kereskedő Konstantiná-
polyban, olyan üzlete van, mint a buda-
pesti Párisi Nagy Arabár. Konstantinápoly
most nyugodt, nem félnék a bombázások-
tól, tudnak védekezni. Tudom, hogy Gavat,
Jaffát kifirtették, seba, majd visszafoglal-
juk. Én voltam Kézsiában, Damaszkus-
ban, láttam a harcok színterét.

Remélem, hogy mi, ifjak, jóváteszük a
mulasztásokat. Mindent újból kell kezdeni.
A török jó faj, kulturára képes.

Majd meglátják mit tudunk mi. Na-
gyon szeretjük a magyarokat, egyfajta vá-
gyunk. Aztán a magyar lányok igazán szé-
pek. Nekünk most mindig es mindent ta-
nulsai kell, ha nem akarjuk, hogy elpusz-
tultjunk. Nekem van sok mondani valóm s
tekintetben es azt meg is írom a Tiszán-
túl nek.

A szinpadi lejáratok átalakítása.

A főmérnök előterjesztése.

Köszeghy József főmérnök még április
hónapban előterjesztést adott be a városi
tanácsnak, amellyel a színházi bejáratok kö-
rül uralkodó ádatlan állapotoknak akar vé-
get vetni.

Tudvalevőleg a szinpadhoz felvezető
mindkét bejárat állandóan nyitva van, az
megy fel a szinpadra, aki akar; senki sincs,
aki ellen rízné azt a sok gyanus és oda nem
váó alakot, akik a szinpád és az öltözők
tájékán m gfordulnak.

Ezen helytelen állapotnak mindig meg-
volt a maga rossz következménye, az év
folyamán nagyon gyakran előfordultak lo-
pások a színházi öltözőkben, amiket csakis
beurranó tolvajok köváltak el. A szinpádon
van ugyan tűzoltó, az ügyelő is ott van, de
senki nem vigyáz arra, hogy ki járkal ki
s be a színházi ajtókon.

A főmérnök előterjesztése a következő-
képen kívánja a bajokat orvosolni. A Szin-
ház-utca felőli bejárónál, a mely a női öltö-
zőbe vezet, egy szerkezetet kíván alkalm-
mazni az ajtóra olyanképen, hogy kívülről a
kilyeset lesereljük, csak egy gomb lesz
rajta, amelynek megnyomása után az ajtó
kinyílik, belül pedig továbbra is kilyeset
alkalmaznak.

A másik oldalon pedig egy kapusfülkét
kíván felállítani, amely veretomból lesz ké-
szítve közvetlenül az ajtó illetve a feljáró-
lépő ő mellett, olyképen, hogy mindegy az
a cára kiugró alakja révén ablakából a lép-
ezőre és a folyosóra lehessen látni. Ilyen-
képen ellenőrizhető lenne, hogy illetéktelen
személyek ne járjanak fel a szinpadra és a
többi helyiségekbe.

A főmérnök a színházi felügyelő állás
megszüntetését véleményozzi s helyette egy
kapus állás szervezését javasolja, ami más
vidéki színházaknál is meg van.

A polgármester a főmérnök előterjeszté-
sét kiadta a főkapitánynak véleményezés vé-

geit. A főispitány hozzájárul a favaslathoz, sőt már is elrendelte, hogy amíg az új kilyesszerkezet elkészül, a S i. h. a. u. e. i. bejárat állandóan zárva legyen.

Maguk részéről csak azt jegyezzük meg, hogy az egyszerű gombsterkezetet nem tartjuk megfelelőnek, mert csak úgy járhat ki és be a miderki, mint az előt, csak egy gombnyomás és máris nyitva az ajtó.

A pletyka.

Tudni kell, hogy Rugán János nagyváradi zongorakécsész és énekes katonának s időnkint hazajár, megnézi, mi van a zongorákkal a Tisza Kálmán-téri Váradi Hermanné felső házában, ahol rákattant és lakást tartott.

Rugán házvezetőnője, Tóth Zsuzsa értett a főzéshez, a ház vezetéséhez, de nem értett a könyvvezetéshez, Rugán tehát, mert szükség volt rá, alkalmazta könyvvezetőtől teljes ellátással az ugyanabban a házban lakó Thury Irént, aki Tóth Zsuzsával együtt kezelte a lakást, egyideig bekében.

Egyideig. Aztán valami felett összevesztek. Ebből baj támadt, mert egy konyhán főztek és pedig a Thury Irénén, aki felháborodva tiltotta ki Tóth Zsuzsát:

— Itt nem fog többet főzni!

Harag. Ilyen helyzetben lépett be özvegy Reisz Hermanné a Tóth Zsuzsa konyhájába kikelt arccal. Az udvarról jött be, ahol az ő fáját vágják. A favágó így szól hozzát:

— Necesszus, de hamar elfogyott a fá. Tán eszik a fát?

— Reiszné a konyhába ezt elpanaszolta Tóth Zsuzsának:

— Nem tudom, hova lesz a fa, azt mondja a favágó, hogy gyorsan fogy.

Tóth Zsuzsa hirtelen elbintette a gyantut?

— Thury Irén nem vett egész télen fát, talán ő tüzelte fel.

Reiszné ezt elmondta a háztulajdonosnőnek, Váradi Hermannénak, aki szintén megállapította, hogy neki is fogy a fája. Erre a rendőrség nyomozni kezdett falopási ügyben. A rendőrség előtt Tóth Zsuzsa bölcsen tegadta, hogy ő mondott volna valamit, de Thury Irén tálával igazolta, hogy ő róla volt azé.

Né. és nyomozás és főtérnyalás lett az ügyből. Ember Géza táblabíró elnökölt a tárgyaláson, bírák voltak: Gruden Dezső és Fábry Albert, jegyző: Flack Dezső dr. ügyész: Nesztor József dr. Tanúk vonultak fel, akik nem tudják, ki hordja el a fát, azt se tudták, hogy valaki lopta volna, mert a fa rendszeren fogyott, aszerint, ahogy tüzeltek belőle. Reiszné se tudta, hogy valaki lopta volna a fáját, Váradié se hallott róla, pletyka volt az egész, Tóth Zsuzsa után indultak mind, s ő, mint vádlott, tegadta, hogy lopott volna, vagy mondta volna, hogy Thury Irén hordta el a fát, Thury Irén viszont azt mondta, hogy valaki elvitte a fát, az Tóth Zsuzsa lehetett, de senki se tudott semmit a falopásról.

Nesztor József dr. a vádat fentartotta.

Kata Béla dr. az ügyész ur elmondta a védőbeszédet a vádlottak mellett, nem hozott fel érveket ellenük, mert az egész csak pletyka.

A bíróság is ezt állapította meg s a vádlottakat felmentette. Az ítélet jogerős.

Visszaélés a Kath. Növédő Egyesület nevével.

Szélszélhámos adománygyűjtő.

Egy elegánsan öltözött nő az utóbbi időben végigjárta Nagyváradi előtelek helyeit és a Kath. Növédő Egyesület megbízottjainak adva ki magát, könyv-adományokat gyűjtött. Legtöbbször az a mesével állt elő, hogy Nagyváradon egyik vagy másik hadbavonult családjá nagy nyomorban él s a Kath. Növédő Egyesület őt bizta meg ezzel, hogy a nyomorgók részére a jósziú emberek által adományokat gyűjtson. Ruhsneműt, élelmet, mindent szívesen átvett, de legtöbbször pénzt kért.

Később másfajta szélszélhámsággal esetbe a hisztérius embereket. Apró, elhagyott nek létszó gyermekeket vett maga mellé, annak kezébe írást adott, amelyben a Kath. Növédő Egyesület felszólítja a jótehetségéről közismert urat, vagy urinőt, hogy a gyerek éhező családjá részére némi segélyt juttasson. Az ismeretlen adománygyűjtő a ház előtt várakozott s mikor a gyerek visszatért hozzá, átvette tőle az adományt s ez a jelenet másik utcában, másik háznál megismétlődött.

A szélszélhámság véletlenül tudomására jutott a Növédő Egyesületnek s ezért tegnap a rendőrségen feljelentést tett az ismeretlen nő ellen. A rendőrség szélszélhámos nyomozást indított s már megállapította, hogy az elegánsan öltözött szélszélhámos a városban eddig mintegy 20 esetben követelt el visszaélést. Sőt a rendőri nyomozás sejtje is már a csaló adománygyűjtő kiletét a valószínűleg a közeli órákban lele terelgette. A nyomozás érdeke kívánja, hogy jelentkezzenek azok a jósziú emberek, akiket a csaló megkárosított.

Államsegélyesek figgelmébe.

Juricskay Barna adóügyi tanácsos a következő hirdetményt adta ki:

Az államsegélyben részesülőkkel közlöm, hogy f. évi július 1-től 31-ig esedékes államsegély kifizetések végett július 16-án hétfőn a tűzoltó-laktanyában jelentkezve: délelőtt 1-300 ig, délután 5501-től 6800 ig, július 17-én kedden délelőtt 1301-től 2600 ig, délután 2601-től 2800 ig és 6801-től 7800 ig, július 18-án szerdán délelőtt 2801-től 3000 ig, 3201-től 3600 ig, 4001-től 4200 ig és 7801-től 7900 ig, délután 3001-től 3200 ig, 3601-től 4000 ig és 7901-től 8500 ig. Július 19-én csütörtökön délelőtt 4201-től 5500 ig, délután 8501-től 9677 ig és 20-án pénteken délelőtt 9677-től 9705 ig.

Házipénztár: Július 16-án hétfőn délelőtt 1-200-ig, délután 5501-től 5700 ig, július 17-én kedden délelőtt 1301-től 1500-ig, délután 2501-től 2800 ig, július 18-án szerdán délelőtt 7801-től 7900 ig, délután 7901-től 8000 ig, július 19-én csütörtökön délelőtt 4201-től 4400 ig.

Adópénztár: július 16-án, hétfőn: délelőtt 201-től 500 ig, délután 5701-től 6000-ig. Július 17-én, kedden: délelőtt 1501-től 1800-ig, délután 6801-től 7100 ig. Július 18-án, szerdán: délelőtt 2801-től 3000 ig, délután 3001-től 3200 ig. Július 19-én, csütörtökön: délelőtt 4401-től 4700 ig, délután 8801-től 8900 ig.

Tűzoltó-laktanyai segélypénztár: július hó 16-án, hétfőn: délelőtt 501-től 900 ig, délután 6001-től 6400 ig. Július 17-én, kedden: délelőtt 1801-től 2200 ig, délután 7101-től 7500-ig. Július 18-án, szerdán: délelőtt 3201-től 3600 ig, délután 3601-től 4000-ig. Július 19-én, csütörtökön: délelőtt 4701-től 5200-ig, délután 8901-től 9677 ig. Július 20-án, pénteken: délelőtt 9678-től 9705 ig.

Kert utcai fogyasztási adóhivatali segélypénztár: Július 16-án hétfőn délelőtt 901-től 1300 ig, délután 6401-től 6800 ig. Július 17-én kedden délelőtt 2201-től 2600-ig, délután 7501-től 7800 ig. Július 18-án szerdán délelőtt 5001-től 4200 ig, délután 8001-től 85500-ig. Július 19-én csütörtökön délelőtt 521-től 5500 ig, délután 8501-től 8800 ig sorzámmal állított egyéceket fogják kifizetni.

Hogy a kifizetések fénakadását na ezen vedjének minden egyes államsegélyesek tartozik magával hozni váltópénzt és azt a kifizetés alkalmával a pénztárnál beváltani. Mindazok, akik az államsegély könyve cskéért a fentebb jelzett sorrendben a kifizetési napokon meg nem jelennek, azok államsegélyeiket csak egy később meghatározott napon fogják megkapni.

Nagyváradi. 1917. július 12.

Juricskay Barna.
pénz- és adóügyi tanácsos.

HIREK

* Személyi hír Dr. Lábán Lajos kir. ítélőtáblai elnök néhány heti szabadságra családjával együtt Basterotzbányára utazott.

* Korán zárják a városi hentes boltot. A városnak a Rákóczi uti Fröhlich üzletben levő hentes boltjában többször keltett feltűnést, hogy az üzlet már délelőtt 11 órakor és délután 6 órakor is bezárják. Ezy tekintélyes polgártársunk panaszolta, hogy legoap fél 7 órakor bezárták az üzletet, s az alkalmazottak arra hivatkoztak, hogy Lukács Odón főjegyző megengedte, hogy korábban zárhatnak. Nem tudjuk, így van e, de a korai zárás feltétlenül helytelen, mert ha az üzletnek más árnya nincs is, de azért bizonyosan tart rá tárton. Sokan csak hét óra tájban érnek rá bevérszolgálni s ezért van hivatalos ületi óra, hogy azt betartsák s ez időn belül a közönséget kiszolgálják.

* Adományok a Kath. Növédő Napközi Otthonának. Nagyváradi társadalma nagy mértékben fiktalozta a Kath. Növédő Egyesület legnemesebb vállalkozását: a hadiérvek Napközi Otthonát, melyet az egyesület az Uri utcán tart fenn. Alább közöljük a nagylelkű adományok egész sorát, melyből kiemeljük Imrik Kornélia zene-tanárnő 880 K. és adományát, aki a Kath. Körben tanítványaisai rendezett nagyszikard hangversenyének egész jövedelmét erre a célra adta. Az adományok a következők: Grócz Béla nagypápost 500, Imrik Kornélia 380, Vörös Kereszt Egyesület 100, dr. Fráter Imréné és Vajna Inre 70-70, Biharszilágyi olajipar rt. 50, báró Luzaánsky Lenke 40, Szántory Ede, Buzásy Albertné, Havas Mór, Birtram Brudó 35-35, Kovács Károlyné 36, Darvas Imréné 10, dr. Rész Mór, Fics Mibálné 4, Olasz polg. leány-

iskola magántanulói 25 K. Azonkívül adományoztak még: Andrányi Károly és fiai cég 100 darab tányér: és 100 darab kanalat, Fröhlich József 240 darab mésekalácsot, Riegler E. és, Láng József és Sebő Imre író szereket és írkatát.

*** Szállítási igazolványok tüzi-fára.** A rendőrkapitányi hivatal a fakeskedők tudomására hozza, hogy a város polgármestere a július hóra kiadható szállítási igazolványok iránti kérvények hatósági igazolásával Komlóssay József tanácsosi birta meg. Nagyvárad, 1917 július 10. Rendőr kapitányi hivatal.

*** Keresők egy gépirónót** állandó alkalmazásra. Aki a gyorsítást tudja, előnyben részesülnek. Folyamodnyok eddigi gyakorlati és fizetési igény megjelölésével a Nagyvárad város villamos műve címre kéretnek.

*** Betegtoló kocsit** megvételre kerestett. Petrányi Ferenc, Csongari utca 2.

Legujabb fűzőket legolcsóbban Kesztenbaum Juliskánál lehet beszerezni Rákóczi-ut (Korona gyógyszerár mellett) **Leibchenek félárban.** Telefonszám 827.

SZÍNHÁZ

Heti műsor:

Péntek: Luxemburg grófja. (Rákosi Ferenc bucsuja.)
Szombat délután: Mágnás Miska 50-ik előadása.
Szombat este: Az aranyember. (Sik Rezső bucsuja.)
Vasárnap délután: Az aranyember.
Vasárnap este: Csárdáskirály. (Szabó Margit bucsuja.)

Kassics Eszter bucsuja. A Vasvárosban lucuzott el tegnap Kassics Eszter a nagyváradai közönségtől. Szép színvonalú megjelenése mindig érdeklődést keltett a utóbbi időkben tehetsége, rutinja is erősödött. Remélik, hogy további pályája további haladását fog jelenteni a művészet ideálja felé. Tegnap a nagyszámú közönség igen melegen bucsuzott a művésznőtől.

Pénteken a Luxemburg grófja című közkezdelt operetta kerül színpadra, amelyben Rákosi Ferenc, a Szilgigeti színház társulatának népszerű komikusai tartja bucsu feltéptől.

Mágnás Miska jubileuma. Szombaton délután a Mágnás Miska kerül színpadra. A kitűnő operettnek ez lesz a jubiléum, ötvenedik előadása.

Sik Rezső bucsuja. Sik Rezső, a színház egyik kiváló művésze, aki kilenc éven át volt a Szilgigeti színház tagja, a hét szombati este tartja bucsufelteleptét az Ezredes című operettben. Mint értesülünk, a város közönsége ez alkalommal meleg ovációkkal vesz bucsut kedvelt művésztől.

Az Aranyember. Jókai Mór kitűnő drámája legközelebb vasárnap délután kerül színpadra.

A karzemélyzet jutalomjátéka. Hétfőre, vagyis a színház színpad utolsó napján tartják jutalomjátékukat azok, akik mindig leg hátul állnak: a karénekesek, vagy abszolyan nevezni szokták őket: kórlétak. Ők

az utolsók, a névtelenek, de nélkülük még sohasem termett színpadi siker. A sárga köpözött kell keret, kell háttér — hát ők: a keret és a háttér, ők adnak az előadásnak színt és ragyogást. Magádszól, hogy a hétfői előadásán színiünnepet tartanak a színház, a páholy, a földszint és a karzat közönsége egyforma lelkesedéssel ünnepelje meg azokat, akik minden este ott vannak a színházban és mégis olyan kevesen veszik észre őket.

A jutalomjátékot a „Lumaciulus Vagabundus vagy a három jómádár” keretében tartja meg a karzemélyzet. A darab egyik jelenetében, amely kabaréelőadást ábrázol mint műkedvelők fellépését: dr. Tóth Kálmán, Vajnovszky Vilma, Csillag Emília és Huszár Imre.

URANIA mozgó- színház	Pénteken
	A fekete Pierrot dráma 4 felv.
Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.	

APOLLÓ mozgó- színház	Pénteken
	A X iszonyó csata
Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.	

ZENE és MŰVÉSZET.

Művészi lakésszerek ingyen. A Szászrek Zenéje kiadóhivatala minden előfizetőnek negyedévente 60-100-150 korona értékű művészi lakésszeret, képeket, szobrokat, porcellánokat ad kedvezményként. Sőt a csodával határos, hogy a folyóirat olvasói, magas díjra és pompás kiállítás mellett ilyen értékes ajándékokat. A most megjelent 13-ik szám P. P. Zoltán egy kitűnő magyar dalát közi, Rományi Bélának és Káldy Istvánnak egy egy pompás kerülogóval a Tanuházi legsebb árszájával (Wolfram dala az esti csillaghoz) együtt. Előzetes hat számra 4 korona kiadóhivatal Budapest, V., Kalmán-utca 22.

Szálkai kertgazdaságunkban Rulikovszky temető mellett minden délután 2-6 óra között eladunk kis és nagy mennyiségben:

kelkáposzta	50 fil. darabja
nyárikáposzta	1 kor. "
karalábe	30 fil. "
uzorka	40 60 fil. "
tök	2-4 kor. "
Zöldbab	3 kor. kilója

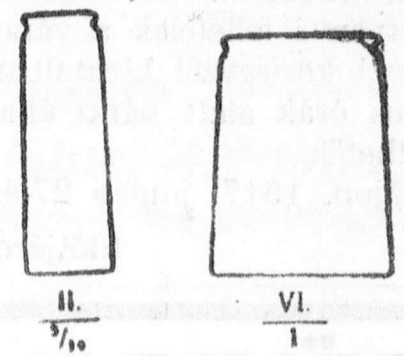
100 koronán felüli vételt házhoz küldünk.
Telefon délelőtt 9-12 óra közt helybeli 27 szám.

Autorozott szobák rövidebb hosszabb időre a Zöldfa-épületben kiadó. Felvilágosítással szolgál a szobakezelő (Zöldfa-épület.)

VIGADÓ mozgó-színház Szombat, vasárnap Uj műsor.
Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.

NYILTEK.

HETI ÁRJEGYZÉK:



Befőttes és uborkás üvegek megérkeztek minden kivitel és nagyságban Eladás nagyban és kicsinyben.

- Vizespohár finom csiszolt üvegből . . . -26
- Borospohár finom csiszolt üvegből . . . -28
- Söröspohár finom csiszolt üvegből . . . -80
- Vizeskancsó finom csiszolt üvegből . . . 2-
- Borospalack finom csiszolt üvegből . . . 2-
- Cukortartó színes finom csiszolt üvegből 2-
- Sótartó kristály finom csiszolt üvegből 2-
- Gyümölcsállvány finom csiszolt üvegből 3-
- Befőttestál fogóval finom csiszolt üvegből 8-
- Vizeskészlet színes finom aranyozással . 5-
- Boroskészlet színes finom aranyozással . 4-
- Söröskészlet színes finom aranyozással . 4-
- Likörkészlet színes finom aranyozással 4-
- Tésztákészlet finom majolika színezéssel 5-
- Kávékészlet színes finom aranyozással 10-
- Téskészlet színes finom aranyozással . 10-
- Mocakészlet színes finom aranyozással 10-
- Mosdókészlet színes finom diszítéssel . 13-
- Rbédőkészlet színes finom aranyozással 40-

Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt víztartók minden kivitelben kaphatók.

Megérkeztek Konyha felszerelési áruk. Főzőedények. Táblaüveg. Porcellánárak. Képkerepezés művészies kivitelben. Ablaküvegezés!

KOMLÓS TESTVÉREK
üveg és porcellán nagykereskedés. Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz. Telefonszám 372.

Főszerkesztő: DR. KRÜGER ALADÁR Felelős szerkesztő: DR. PAPP KÁROLY

Hájó község előjáróságától.
XXII-1/1917. ki. szám.

Hirdetmény.

Hájó község határában a kivételes területeken kívül gyakorolható vadászati jog 1917. évi augusztus hó 1-étől kezdődő 12 egymásután következő évre nyilvános szóbeli árverésen Hájó község-házánál az 1917. évi július hó 18. napján d. e. 10 órakor haszonbérbe fog adatni.

Kikiáltást ár évi 415 korona. Az árverési feltételek a váradszentmártoni körjegyzői hivatalban a hivatalos órák alatt bárki által megtekinthetők.

Hájon, 1917. június 27-én.

Előjáróság.

TÜZIFA

Waggon tételben, méter számra és felvágva kapható

JENEI M. CÉGNÉL

Szarvas-sor 27. Stern palota.
Telefonszám 10-13.

Me grendeléseket felvesz

BÁNYAI JÓZSEFNÉ

Sztaroveszky-u. 2. Nagyhidfő.
Telefonszám 14-55.

Olcsó takarmány!

Lovak, szarvasmarhák etetésére

maláta

kapható

métermázsánként 6 K-ért.

Moskovits Mór és fia r.-i.-nál

Kolozsvári-utca 62.

Vízvezeték-utcán szép kilátással
egy családnak való ház eladó.

Felvilágosítást ad:

Dr. Imrik Gusztáv ügyvéd

Sal Ferenc-u. 15. Telefon 416.

FATALPU CIPŐGYÁR

HAAS LIPÓT,

Fatalpu cipők:

25-28, 29-35, 36-39, 40-46.

Borju bőr 13-40, 15-80, 18-10, 22-20.

Ia Hasított bőr 15-80, 18-70, 20-50, 25-70.

Lébox-éstehenbox 17-—, 20-50, 22-80, 27-50.

Fatalpu szandálok:

24-25, 26-28, 29-31, 32-35,

4-—, 4-10, 4-40, 4-90,

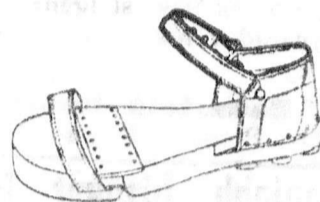
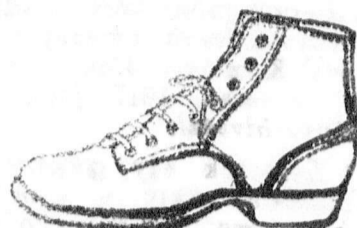
36-37, 38-40, 41-43, 44-46,

5-—, 5-50, 6-—, 6-10.

Lébujszija oldalszegés nélkül **törvényileg védett megerősítéssel.**

Gyárak, bányák, mezőgazdaságok, gyermekmenhelyek, intézetek és egyesületek engedélyben részesülnek.

Nagyvárad, Rákóczi-ut 5. sz. Telefonszám 4-63.



Telefon 1404. Utcai helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR

Épület- és diszmű bádgos,
vizvezeték és villanszerelő.

Nagy-Várad, Zöldfa-utca.

Zöldfa-épület.

Villanymotor, írógépek, kerék-párok, ellenőrző kasszák és gramafonok szakszerű javítása és állandó jókarban tartása. Bronzműves, lakatos és műszerész munkák elfogadtatnak.

IZSÁK LIDIA



**Elsőrendű
művészialon**

**NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.**

Park-szálloda épületében.
Interurbán telefon
11-53 szám.

A Szigligeti-színház
művésznőinek egye-
dűli főcsészlője.
Tisztításokat és átala-
kításokat elvállalunk.
Fűzők mérték után a
leg övidebb idő alatt
elkészítetnek.

Nagyvárad legszebb kirándulólhelye

Szent László Püspök Gyógy-Fürdő

Nagyvárad mellett

Fürdőüzem teljes!

Kénes hévíz források természetes forrása 42°C kénes hőforrását már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csusz, csontbajok, női betegségek és más fájdalmas betegségek ellen.

500 holdas fenyőerdő közvetlen a virágos park mellett. — Villanyvilágítás az egész telepen és az összes szobákban. Nagyszobáru nyári uszoda 26°C folyton befolyó forrásvízzel, uszátisztítás, napfürdő, homokkúra. Fürdőismertetőt küld az igazgatóság.

Komzsik Alajos,

a fürdő bérlője.